

Sygn. akt III KK 454/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **A. R.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 3 marca 2022 r.,

kasacji, wniesionych przez obrońców skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 4 grudnia 2018 r., sygn. akt IV K (...),

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.
uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w L. w sprawie o sygn. akt IV K (...) uznał A. R. za winnego tego, że w nocy z 17 na 18 czerwca 2017 r. w miejscowości G., gm. U., woj. (...), po zakończeniu imprezy alkoholowej, odbywającej się na działce oskarżonego, działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia, dokonał zabójstwa W. J. w ten sposób, że wielokrotnie uderzał go tępym, twardym i tępokrawędzistym przedmiotem w okolice głowy, szyi, tułowia, dusił ze znaczną energią, ranił W. J. nożem, czym spowodował u pokrzywdzonego liczne obrażenia w postaci: ran tłuczonych na twarzy i błonie śluzowej warg, wylewów krwawych w spojówkach obu oczu, podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na twarzy, szyi i głowie, płytkich ran klutych na szyi, złamań krawędzi oczodołów, dwumiejscowego złamania żuchwy, wylewów krwawych w tkance podskórnej i mięśniach twarzy i szyi, wylewów krwawych w mięśniach karku, ran tłuczonych i wylewów krwawych w języku, złamania kości gnykowej i chrząstki tarczowej krtani, podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na tułowi, wylewów krwawych w tkance podskórnej i mięśniach tułowia, obustronnego złamania żeber, ran ciętych na lewej ręce, podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na kończynach, wylewów krwawych w tkance podskórnej i w mięśniach kończyn górnych, które to działania skutkowały wystąpieniem krwi w drogach oddechowych, powstaniem ognisk zachłystowych krwią w płucach oraz ogniskiem stłuczenia płuca lewego, co doprowadziło do wystąpienia ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej i śmierci pokrzywdzonego W. J. , tj. zbrodni z art. 148 § 1 k.k. i za to na mocy tego przepisu skazał oskarżonego na karę 13 lat pozbawienia wolności.

Nadto na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od A. R. na rzecz H. J. nawiazkę w kwocie 100 000 zł, a na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie od dnia 18 czerwca 2017 r. godz. 11:00 do dnia 4 grudnia 2018 r.

Apelację od wyroku złożył obrońca oskarżonego, który zaskarżając wskazany wyżej wyrok w całości, postawił zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego (pkt I-III), które to naruszenia mogły mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W konkluzji, poza wnioskami dowodowymi, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie A. R. od zarzuconego mu czynu, lub

ewentualnie z ostrożności procesowej o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji. Apelacje w tej sprawie wnieśli również prokurator i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego. Obaj skarżący w swoich środkach odwoławczych podnieśli zarzuty rażącej niewspółmierności kary orzeczonej wobec oskarżonego, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kary poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 25 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2020 r. sygn. akt II AKa (...) Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec A. R. karę pozbawienia wolności podwyższył do 15 lat zwalniając oskarżonego od opłaty za obie instancje; w pozostałym zaś zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasacje w tej sprawie wnieśli obrońcy skazanego zaskarżając wyrok sądu odwoławczego w całości.

W swojej kasacji obrońca skazanego adw. A. M. wskazał na:

„1. *Rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 kpk i art. 410 kpk poprzez wybiórcze i błędne dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w wyniku czego wydano zaskarżone orzeczenie, na podstawie błędnej oceny przede wszystkim opinii biegłego J. C., ponownego uznania jej za spójną, pełną i jasną, w sytuacji kiedy została zakwestionowana w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...), podważona przez biegłych prywatnych oraz biegłych innych specjalności, a wyniku czego koniecznym była zmiana wniosków opinii biegłego J. C., co - wbrew zasadom oceny dowodów - nie wpłynęło na ocenę Sądu co do rzetelności, spójności i jasności tejże opinii, a w konsekwencji również błędną ocenę innych dowodów zgromadzonych w sprawie, poprzez niezasadne dokonanie oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego A. R., jak również przyjęcie, iż pomimo wielu okoliczności przeczących sprawstwu oskarżonego to A. R. dokonał zarzucanego mu czynu, co ma wynikać z błędnie ustalonego nieprzerwanego łańcucha poszlak w realiach niniejszej sprawy,*

2. *Rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 170 § 1 kpk oraz art. 201 kpk poprzez oddalenie wniosku dowodowego o powołanie nowego biegłego z zakresu analizy śladów krwawych i oparcie wydanego rozstrzygnięcia na opinii biegłego J. C., która została zakwestionowana nie tylko przez obronę, ale przede wszystkim biegłych z zakresu medycyny sądowej oraz biegłego dr n. med. R. M., którzy w swoich opiniach odnieśli się do opinii biegłego J. C., który w konsekwencji zmienił wnioski swoich poprzednich opinii, co zostało przed Sąd Apelacyjny w (...) uznane za nieistotne i niepodważające ustaleń opinii biegłego J. C. i w konsekwencji ma być dowodem na popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu, pomimo wielu rozbieżności, sprzeczności i braku spójności opinii J. C.,*

3. *Rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk poprzez niewłaściwe dokonanie oceny zarzutów apelacji obrońcy i w konsekwencji wydanie wyroku o treści uznającej oskarżonego winnym popełnienia zarzucanego mu czynu, przede wszystkim z uwagi na niewłaściwe rozważenie zarzutu apelacji obrońcy wskazanego w pkt. I, III apelacji, poprzez nieuwzględnienie okoliczności szczegółowo wyszczególnionych w tychże zarzutach, mających kluczowe znaczenie dla prowadzonego postępowania, w tym przy zakwestionowaniu poszlak wskazujących na sprawstwo oskarżonego A. R.”.*

Wskazując na powyższe, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...)

Z kolei adw. A. P. w swojej kasacji wskazała na:

„1. *rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia - art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez powierzchowną i niepełną kontrolę odwoławczą zarzutów apelacji dotyczących dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, oparcia wyroku przez Sąd I i II instancji na niepełnej i niejasnej opinii biegłego z zakresu analizy śladów krwi oraz niezasadnego oddalenia wniosków dowodowych obrońcy w przedmiocie powołania opinii innych biegłych, co skutkowało*

zaaprobowaniem przez Sąd ad quem błędnego stanowiska Sądu a quo, iż skazany A. R. popełnił czyn zabroniony żart. 148 § 1 k.k.

2. rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia - art. 170 kpk w zw. 201 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. - przez bezzasadne oddalenie przez Sąd Apelacyjny wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego z zakresu analizy śladów krwawych, podczas gdy opinia Instytutu Genetyki Sądowej w B. wielokrotnie uzupełniana nadal jest sprzeczna i niejasna, przeprowadzenie tego dowodów jawi się jako istotne i konieczne dla wydania prawidłowego rozstrzygnięcia, zaś wnioskowano o ich przeprowadzenie również przed Sądem I instancji”.

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego II Wydziału Karnego w (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację obrońców skazanego, prokurator Prokuratury Rejonowej w L. wniósł o ich jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, przy czym jej słuszność wynikała z zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., które to uchybienie zostało uwzględnione z urzędu (art. 536 k.p.k.). W sprawie odwoławczej w składzie Sądu Apelacyjnego w (...) orzekał – jako sędzia delegowany – J. D., który delegację na podstawie art. 78 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej – u.s.p.) uzyskał na czas pełnienia funkcji wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w (...) (delegacja z dnia 4 stycznia 2018 r. – DKO-I-5631-1/18 – k. 60 akt SN). Stosownie do treści tego przepisu, Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, w szczególnie uzasadnionych wypadkach do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym - na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony. Trafnie wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, po przedstawieniu uwag co do konieczności ścisłego, zwięźłego interpretowania przepisów dotyczących delegacji sędziowskiej, zwłaszcza w kontekście jej charakteru (forma odstępstwa od wykonywania władzy sędziowskiej tylko w miejscu powołania) i wobec braku kontroli sądowej nad tą formą udziału sędziego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w innym sądzie, że delegacja,

której czas trwania określono w formie „na czas pełnienia funkcji”, nie może być zaliczona do żadnej z dwóch form delegacji przewidzianej w art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p., (por. np. wyroki SN: z dnia 25 maja 2021 r., IV KK 70/21, OSNKW 2021, z. 8, poz. 32; z dnia 6 lipca 2021 r., IV KK 295/21; z dnia 2 września 2021 r., V KS 24/21; z dnia 9 września 2021 r., IV KK 384/21). Podkreślić trzeba także, że ta problematyka została wsparta dodatkową argumentacją odwołującą się do zawartego w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, standardu rzetelnego procesu i jednego z elementów tego standardu, tj. „prawa do sądu ustanowionego ustawą” (wyrok SN z dnia 21 lipca 2021 r., II KK 208/20). Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela przedstawioną argumentację prawną w całości, nie dostrzegając jakichkolwiek powodów by od niej odstąpić.

Mając więc na uwadze powyższą argumentację, stwierdzić trzeba, że w sytuacji, gdy jeden z sędziów orzekających w składzie Sądu Apelacyjnego w (...) – J. D., wiceprezes tego Sądu, nie posiadał zgodnego z przepisem ustawy uprawnienia do orzekania w tym sądzie, to zaistniało uchybienie wskazane w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Okoliczność, że w końcowej części postępowania odwoławczego sędzia J. D. dostał nominację na sędziego Sądu Apelacyjnego w (...), nie ma żadnego znaczenia, skoro przez część postępowania odwoławczego w tej sprawie jego delegacja była niezgodna z prawem (rozprawa zaczęła się dnia 2 kwietnia 2019 r. [k. 1404] i do dnia 12 września 2019 r. sędzia J. D. miał status sędziego delegowanego [k. 1619-1620], a w kolejnych terminach rozprawa była prowadzona w dalszym ciągu), a udział w orzekaniu powodował nienależytą obsadę sądu.

Z tych powodów należało zaskarżony wyrok uchylić, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).